

Reading Beliefs and Parental Self-Regulation Skills of Parents with Preschool Children

Gülhan YILMAZ BURSA, Anadolu University, ORCID ID: 0000-0003-2124-7013

Müge KUNT BAYRAMOĞLU, Eskişehir Osmangazi University, ORCID ID: 0000-0002-4603-8210

Abstract

Parents' ability to make behavioral, affective and cognitive adjustments is considered valuable in terms of adapting to the role of being a parent. This is explained by the concept of parenting self-regulation. Another important point in parents' interactions with their children is their beliefs. At this point, parents' book reading beliefs draw attention from the studies in the literature. The aim of this study is to examine the book reading beliefs and parenting self-regulation perceptions of parents with children aged 2-6 years and to reveal the relationship between them. This study is a relational survey model, which is one of the quantitative research designs. The participant group consisted of a total of 1108 people, 603 mothers and 505 fathers. "Parental Reading Belief Scale" was used to reveal the reading beliefs of the parents participating in the study, and "Me as a parent: parenting self-regulation scale" was used to reveal parental self-regulation skills. The results show that parents' reading beliefs and self-regulation skills are positively correlated with each other in general. It was found that there was a significant difference between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills and the variables of parents' age, education level, and number of children they have.

Keywords: Reading belief, parental self-regulation, parent, mother, father, preschool period

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 25, No 3, 2024
pp. 1367-1388
[DOI](#)
10.17679/inuefd.1489348

[Article Type](#)
Research Article

[Received](#)
24.05.2024

[Accepted](#)
22.11.2024

Suggested Citation

Yılmaz Bursa, G. & Kunt Bayramoğlu (2024). Reading beliefs and parental self-regulation skills of parents with preschool children, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 25(3), 1367-1388. DOI: 10.17679/inuefd.1489348

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Parenting is a dynamic process that continues throughout the child's development and is expected to support interaction-based development (Bornstein et al., 2010; Chen et al., 2021). This early interaction with infants increases the child's chances of survival and growth. Parents' ability to make behavioral, affective, and cognitive adjustments is considered valuable in terms of adapting to the parenting role (Sanders & Mazzucchelli, 2013). This is explained by the concept of parenting self-regulation. "Parental self-regulation" defines the capacity of parents to manage their emotional states in their parenting roles (McClelland et al., 2018). Another important point in parents' interactions with their children is their beliefs. Because parents' beliefs affect their behaviors (Farrell & Lim, 2005). At this point, parents' book reading beliefs draw attention from the studies in the literature. Interaction-based book reading activities with children have been repeatedly associated with positive developmental outcomes (Bus et al., 1995; Fletcher & Reese, 2005). It has been observed that children who are read to frequently and early in life have better language development than children who are read to less frequently or later in life (Dunst et al., 2012). In the light of all this information, it was a matter of curiosity in this study how there is a relationship between parents' beliefs about reading books to their children and their self-regulation skills.

Purpose

In the literature, it is seen that there are studies conducted with different methods on parents' reading beliefs and self-regulation skills. It is seen that studies on self-regulation skills focusing on both adults and children have increased in recent years. However, it is understood that studies on self-regulation of mothers and fathers are also in the majority, but there are fewer studies on self-regulation as parents. In this study, it was aimed to examine the relationship between parental self-regulation skills and reading beliefs of parents whose children are between the ages of 2-6.

Method

This study, which aims to examine the book reading beliefs and parental self-regulation perceptions of parents with children aged 2-6 years, is in the relational survey model, one of the quantitative research designs (Büyükoztürk, 2019). In line with the purpose of the study, the participant group consisted of a total of 1108 people, 603 mothers and 505 fathers, with children aged 2-6 years. The "Parental Reading Belief Scale" was used to reveal the reading beliefs of the parents participating in the study, and the "Me as a parent: parenting self-regulation scale" was used to reveal parental self-regulation skills. "Demographic Information Form" was used to obtain demographic information. After determining whether the data were normally distributed or not, non-parametric statistics were used because it was determined that the variances were not homogeneous.

Findings

The relationship between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills was tried to be revealed by Spearman Correlation analysis, and it is seen that there is a statistically significant positive relationship between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills. It was revealed that there was a statistically significant difference between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills according to the status of being a parent. It was found that the scores obtained from both scales did not change depending on the gender of the children the parents had. There is a significant difference between parents' reading beliefs and parental self-regulation skills and age. It is seen that there is no significant difference between the economic level of parents and parental self-regulation skills, but there is a significant difference between them and book reading beliefs. There is a significant

difference between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills and educational level variable. There is a significant difference between parents' book reading beliefs and parental self-regulation skills and the number of children they have.

Discussion & Conclusion

The results show that parents' reading beliefs and self-regulation skills are positively correlated with each other in general. When demographic variables are analyzed, it is understood that there are statistically significant differences between mothers and fathers and that mothers generally have higher reading beliefs and self-regulation skills. Variables such as age and educational level are also significantly related to reading beliefs and self-regulation skills. On the other hand, it was found that the gender of the children and the age of the children were not significantly related to reading beliefs and parental self-regulation skills. In addition, it was determined that parents' economic level was not significantly related to parental self-regulation skills but was significantly related to their book reading beliefs.

Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Ebeveynlerin Okuma İnançları ile Öz Düzenleme Becerileri

Gülhan YILMAZ BURSA, Anadolu Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-2124-7013

Müge KUNT BAYRAMOĞLU, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-4603-8210

Öz

Ebeveynlerin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel düzenlemeler yapabilmesi ebeveyn olma rolüne uyum sağlanması açısından değerli görülmektedir. Bu durum ebeveynlik öz düzenlemesi kavramıyla açıklanmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşimlerinde önemli bir diğer nokta ise inançlarıdır. Bu noktada literatürde yer alan araştırmalardan ebeveynlerin kitap okuma inançları dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme algılarının incelenmesi ve aralarındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasıdır. Nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcı grup 603 anne ve 505 baba olmak üzere toplam 1108 kişiden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin kitap okuma inançlarının ortaya çıkarılabilmesi için "Ebeveyn Okuma İnanç Ölçeği", ebeveynlerin öz düzenleme becerilerinin ortaya çıkarılması için "Ebeveyn olarak ben: ebeveynlik öz düzenleme ölçeği" kullanılmıştır. Sonuçlar, ebeveynlerin genel olarak kitap okuma inançlarının ve öz düzenleme becerilerinin birbiriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile sahip oldukları çocuk sayısı, ebeveynlerin yaşı ve eğitim düzeyleri değişkenleri arasında anlamlı bir fark olduğu çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma İnançları, Ebeveynlik Öz Düzenlemesi, Ebeveyn, Anne, Baba, Okul Öncesi dönem

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 25, Sayı 3, 2024
ss. 1367-1388

DOI
10.17679/inuefd.1489348

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
24.05.2024

Kabul Tarihi
22.11.2024

Önerilen Atıf

Yılmaz Bursa, G. & Kunt Bayramoğlu (2024). Okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerin okuma inançları ile öz düzenleme becerileri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 1367-1388. DOI: 10.17679/inuefd.1489348

1. Giriş

Ebeveynlik, çocuğun gelişimi boyunca devam eden dinamik bir süreçtir ve gelişimin etkileşim temelinde desteklenmesi beklenmektedir (Bornstein vd., 2010; Chen vd., 2021). Bebekler ile ona bakım veren kişi/kişiler arasındaki etkileşim doğum öncesinde başlamaktadır. Bu etkileşim doğumla birlikte jestler, gülümsemeler, ağlamalar ve karşılıklı bakışlar gibi iletişim yöntemleriyle daha da güçlü hale gelmektedir. Erken etkileşimi başlatan bu karşılıklı iletişim, anne ya da birincil bakımı sağlayan kişi ile bebek arasında bir bağ kurulmasını sağlamaktadır. Kurulan bağ çocukların fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel gelişimini önemli ölçüde etkilemektedir (Rocha vd., 2020). Çocukluk boyunca devam eden bu kaliteli etkileşim, çocuğun güvenli ve sevgi dolu bir ortamda büyümesini sağlamakta ve onun duygusal sağlığını güçlendirmektedir. Ayrıca, erken dönemde annesi veya bakım vereniyile kurduğu güçlü bağlar, çocuğun ilerleyen yaşamında sağlıklı ilişkiler kurmasına ve duygusal dayanıklılığını artırmasına yardımcı olmaktadır (Feldman vd., 2004). Bu nedenle, bebeklerle yapılan bu erken etkileşim, çocuğun hayatta kalma ve büyüme şansını artırırken, sağlıklı bir birey olma yolunda önemli bir temel oluşturmaktadır. Bu noktada ebeveynlik rolüne başarılı bir şekilde uyum sağlanması için güçlendirilmesi gereken yönlerin belirlenmesi ve çocuklarla etkileşimi artırmaya yönelik ebeveyn davranışlarının neleri içerdiğinin ortaya çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.

Ebeveynlerin davranışsal, duyuşsal ve bilişsel düzenlemeler yapabilmesi, ebeveyn olma rolüne uyum sağlanması açısından değerli görülmektedir (Sanders ve Mazzucchelli, 2013). Bu durum ebeveynlik öz düzenlemesi kavramıyla açıklanmaktadır. "Ebeveynlik öz düzenleme", anne babaların ebeveyn olma rolünde duygusal durumlarını yönetebilme kapasitelerini tanımlamaktadır. Bununla birlikte ebeveynlerin kendi duygusal tepkilerini, stresle başa çıkma becerilerini ve duygusal dengeyi düzenleme becerilerini içermektedir. Ebeveynlerin duygusal dengesi, çocuklarıyla kurdukları ilişkide önemli bir yere sahiptir (McClelland vd., 2018). Örneğin, bir ebeveynin kendisini sakin ve dengeli hissetmesi, çocuğunun gereksinimlerini daha iyi anlamasına ve uygun bir şekilde yanıtlamasına yardımcı olabilmektedir. Bu nedenle, ebeveynlerin öz düzenleme becerileri, çocuklarının gelişimlerine doğrudan katkı sağlamaktadır. Ebeveynlik öz düzenlemesi, davranışlarında planlı olmayı, gerekliyse davranışlarını değiştirebilmeyi, çocuğu için değerler oluşturmayı ve eğitimsel hedefler belirlemeyi, beklenmedik bir durumla karşılaşınca çözüm odaklı olmayı, bir engelle karşılaştığında üstesinden gelebilmeyi hem kendisinin hem de çocuklarının davranışlarını gözlemleyebilmeyi içermektedir (Sanders, 2008). Kısacası ebeveynlerin öz düzenleme becerileri çocuğun gelişiminde ve çocukla olan etkileşimde kritik rol oynamaktadır (Barros vd., 2015).

Ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşimlerinde önemli bir diğer nokta ise inançlarıdır. Çünkü ebeveynlerin inançları davranışlarını etkilemektedir (Farrell ve Lim, 2005). Ebeveynlik inançları çocuğun yaşamını etkileyecek her konuda araştırılabilir ve bu inançların çocukların yüksek yararını sağlayıcı davranışlara evrilmesi noktasında çalışmalar planlanabilir. Ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşimlerini çocuğun doğasına güvenen bir inanç boyutuna taşımak uygulamaları zenginleştirecektir. Bu noktada literatürde yer alan araştırmalardan ebeveynlerin kitap okuma inançları dikkat çekmektedir. Çocuklarla özellikle etkileşime dayalı kitap okuma etkinlikleri olumlu gelişimsel sonuçlarla ilişkilendirilmiştir (Bus vd., 1995; Fletcher ve Reese, 2005). Yaşamın erken dönemlerinden itibaren daha sık kitap okunan çocukların, daha az sıklıkta veya daha geç yaşlarda kitap okunan çocuklara kıyasla dil gelişimlerinin daha iyi düzeyde olduğu görülmüştür (DeBaryshe, 1993; Dunst vd., 2012). Çocuklara kitap okumanın ve okurken onlarla aktif olarak ilgilenmenin faydaları önemle vurgulanan bir konudur (Phillips vd., 2008). Ancak okuma uygulamalarının önemi hakkında ebeveyn inançlarına neyin katkıda bulunduğu hakkında daha az şey bilinmektedir.

Araştırmalar, ebeveynlerin okuma inançlarının erken okuma uygulamalarına üç önemli katkı sağladığını belirtmiştir. Bunlar, annelerin çocuk gelişimi hakkındaki bilgileri (Benasich ve Brooks-Gunn, 1996), okumanın faydaları, önemi ve uygulanabilirliği hakkındaki inançları (DeBaryshe, 1995) ile geleneksel hikâye anlatımı ve aile okuma uygulamaları gibi kültürel

faktörlerdir (Heath, 1983). Bu bilgilere dayanarak kitap okuma inançlarının ebeveynlik öz düzenleme davranışlarından nasıl beslendiği merak konusu olmuştur.

Literatürde ebeveynlerin kitap okuma inançları ve öz düzenleme becerileri ile ilgili farklı yöntemlerle gerçekleştirilen araştırmaların olduğu görülmektedir. Özellikle son otuz yılda birçok farklı ülkede ebeveynlerin okuma inancına yönelik araştırmaların yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu çalışmaların ortak özelliği ise okuma inancını belirlemek için Ebeveyn Okuma İnanç Ölçeği'nin (Parent Reading Belief Inventory) kullanılmış olmasıdır (DeBaryshe ve Binder, 1994; İflazoğlu-Saban vd., 2018; Krijnen vd., 2021; Sabjan, 2018; Weigel vd., 2006). Ebeveyn Okuma İnançları Ölçeği'ni geliştiren DeBaryshe ve Binder (1994) aynı zamanda ebeveynlerin okul öncesi çağıdaki çocuklarına kitap okumaya ilişkin inançları ile ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma sıklığı, sahip olunan kitap sayısı, okuma uygulamalarının başladığı yaş ve çocuklarıyla etkileşimlerindeki soru ve sözlü geri bildirim sıklığı arasında güçlü bir ilişki bulmuştur. Skibbe vd. (2008) de çalışmalarında Spesifik Dil Bozukluğu olan dört ve beş yaşındaki çocukların anneleri, tipik olarak dil becerileri gelişen çocukların annelerine göre okuryazarlık hakkında daha az olumlu inanç tanımlamış ve çocuklarıyla daha az kitap okuma faaliyetinde bulunmuşlardır. Meagher vd. (2008), bir grup anne ile beş ve altı yaşındaki çocuklarının okuma uygulamalarındaki inanç ve davranışlar arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Sonuçlar, okumanın öğrenmeyi içermesi gerektiğine inanan annelerin çocuklarıyla okurken daha öğrenme odaklı davranışlar sergilediğini (örn. daha kaliteli destek, daha spesifik sorular sorma, daha fazla bilgi sağlama), okumanın eğlenceli olması gerektiğine inananların ise çocuklarıyla okurken daha olumlu etkileşimlerde bulunduğunu (örn. daha yüksek düzeyde övgü, olumlu duygusal ton) göstermiştir. Öz düzenleme becerileriyle ilgili gerek yetişkinlerin gerekse çocukların odağında gerçekleştirilen çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği görülmektedir. Bununla birlikte anne ve babaların kendi öz düzenlemelerine ilişkin çalışmaların da çoğunlukta olduğu ancak ebeveyn olarak öz düzenlemesine ilişkin araştırmaların daha az olduğu anlaşılmaktadır. Ebeveyn öz düzenlemesiyle ilgili çalışmaların artması önemlidir. Çünkü ebeveynlik öz düzenlemesi ile yetişkinlerin genel öz düzenlemesi arasında farklılıklar bulunmaktadır. Ebeveynlik öz düzenlemesi, bireyin yalnızca kendi duygusal, davranışsal ve bilişsel süreçlerini değil, aynı zamanda çocuklarıyla olan etkileşimlerini de kapsamaktadır. Ebeveynlik, gün boyu ve yıllar boyunca süren bir öz düzenleme gerektirmektedir. Ebeveynler, çocuklarının ihtiyaçlarına sürekli yanıt vermek zorunda oldukları için düzenleyici becerilerini uzun vadeli ve sürekli olarak kullanırlar. Bu nedenle ebeveynlerle gerçekleştirilecek çalışmalarda özellikle "ebeveyn öz düzenlemesi" ne yer verilmesi değerli görülmektedir.

Yurt içinde ebeveynlik öz düzenlemesiyle ilgili gerçekleştirilen bir araştırmada (Yılmaz-Bursa, 2022) ebeveynlik öz düzenlemesiyle ilgili ölçeğin geçerlik-güvenirlik çalışmasının yapıldığı belirlenmektedir. Uluslararası literatürdeki araştırmalar incelendiğinde ise 0-3 yaş arası çocukları olan ebeveynlerle gerçekleştirilen çalışmalar da ortaya çıkmaktadır (Geeraerts vd., 2021). Bu çalışmada ebeveynlik öz düzenlemesi, çocuğun öz düzenlemesi ya da çocuğun davranış problemleriyle ilişkilendirilmiş ve bu durum ebeveynlik öz yeterlik boyutu ile açıklanmıştır. Ebeveynlik öz düzenlemesi, bu konuyla ilgili gerçekleştirilen çalışmaların çoğunda ebeveynlik uygulamaları ve ebeveyn tutumları ile açıklanmıştır.

Tüm bu bilgiler ışığında bu çalışmada ebeveynlerin çocuklarına kitap okuma inançları ile öz düzenleme becerileri arasında nasıl bir ilişki olduğu merak konusu olmuştur. Çocuklarının yaşları 2-6 arasında olan ebeveynlerin, çocuklarına kitap okuma inançlarıyla ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin ortaya çıkarılmasını amaçlayan bu araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Ebeveynlerin okuma inançları hangi düzeydedir?
- Ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri hangi düzeydedir?
- Ebeveynlerin okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Ebeveynlerin demografik değişkenlere göre okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme algılarının incelenmesi amaçlanan bu araştırma nicel araştırma deseninden biri olan ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modeli araştırmaları iki ya da daha fazla değişkenin arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olur. Böylelikle istatistiksel kıyaslanmaların yapılmasına olanak tanınmaktadır (Büyüköztürk, 2019).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcı grubu 2-6 yaş arası çocukları olan anne ve babalardan oluşmaktadır. TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusunun %26'sını (22 milyon 206 bin 34) çocuklar oluşturmaktadır. 2023 yılında bu çocuk nüfusunun %24,1'i 0-4 yaş grubunda, %29,6'sı 5-9 yaş grubunda yer almaktadır. Araştırmanın evrenini oluşturan 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin eşit seçilme olasılığının sağlanması amacıyla tesadüfi örnekleme yönteminden yararlanılmıştır (Şahin ve Gürbüz, 2018). Özellikle çalışmanın amacına bağlı olarak anne-baba ve çocuk yaş dağılımlarının birbirine sayı olarak yakın olmasına dikkat edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan ebeveynlere daha rahat ulaşabilmek amacıyla çevrimiçi (Google anket) olarak hazırlanmış ve birçok ebeveyn paylaşım sitelerinde paylaşılmıştır. Araştırmacıların kendi ebeveyn gruplarında, aile sağlık merkezlerine gelen ebeveynlere ve Türkiye'nin her bölgesine denk gelebilecek şekilde okul öncesi kurumlarında görev yapan öğretmenlere velilerine ulaştırabilmesi amacıyla bu formlar gönderilmiştir. Ebeveynlere çocuklarının yaş gruplarına bağlı olarak numara verilmiş ve kura çekilmiştir. Kura sonucu çıkan ebeveynler veri setine eklenmiştir. Kurada çıkmayan ebeveynler (934) veri setinden çıkarılmıştır. Veriler, çalışmaya gönüllü katılmayı onaylayan 1108 ebeveyninden toplanmıştır. Katılımcı gruba ilişkin demografik bilgiler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Demografik Bilgiler

Kişisel Bilgiler	Gruplar	N	%
Ebeveyn	Anne	603	54,4
	Baba	505	45,6
Ebeveyn Yaşı	22-25	42	3,8
	26-29	198	17,9
	30-35	488	44,0
	36-48	364	32,9
	48-56	16	1,4
Ekonomik Düzey	Düşük	10	0,9
	Ortanın Altı	64	5,8
	Orta	756	68,2
	Ortanın Üstü	252	22,7
	Yüksek	26	2,3
Ebeveyn Eğitim Durumu	İlkokul	85	7,7
	Ortaokul	122	11,0
	Lise	356	32,1
	Önlisans	140	12,6
	Lisans	346	31,2

	Lisansüstü	59	5,3
Çocuğunun Yaşı	2 yaş	166	15,0
	3 yaş	279	25,2
	4 yaş	308	27,8
	5 yaş	355	32,0
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	584	52,7
	Erkek	524	47,3
Sahip Olunan Çocuk Sayısı	1 çocuk	326	29,4
	2 çocuk	410	37,0
	3 çocuk	176	15,9
	4 çocuk	48	4,3
	5 çocuk ve üstü	148	13,4

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan ebeveynlerin %54,4'ü anne, %45,6'sı babadır. Ebeveynlerin yaşı 22 ile 56 arasında değişmektedir. Büyük çoğunluğu 30-35 yaş arasındadır (%44). Ebeveynlerin ekonomik düzeyi %68,2 olarak orta düzeydedir. Ebeveynlerin %7,7'si ilkokul, %11'i ortaokul, %32,1'i lise, %12,6'sı önlisans, %31,2'si lisans ve %5,3'ü lisansüstü eğitim düzeyi bulunmaktadır. Ebeveynlerin sahip oldukları çocukların yaşı 2 yaş (%15), 3 yaş (%25,2), 4 yaş (%27,8) ve 5 yaş (%32). Çocuklarının %52,7'si kız %47,3'ü erkektir. Sahip olunan çocuk sayısı 1 çocuk %29,4, 2 çocuk %37, 3 çocuk %15,9, 4 çocuk %4,3, 5 çocuk ve üstü %13,4'tür.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan ebeveynlerin kitap okuma inançlarının ortaya çıkarılabilmesi için "Ebeveyn Okuma İnanç Ölçeği", ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin ortaya çıkarılması için "Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği" kullanılmıştır. Anne-baba olma durumu, ebeveynin yaşı, sosyoekonomik düzeyi, öğrenim durumu, çocuğunun yaşı ve cinsiyeti, sahip olunan çocuk sayısı gibi demografik bilgilerinin öğrenilebilmesi için "Demografik Bilgi Formu" kullanılmıştır. Veriler, çalışmaya gönüllü katılmayı onaylayan ebeveynlerden çevrimiçi (Google Anket) ortamda toplanmıştır. Google anket yolu ile ilk sayfada araştırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı gönüllü katılım formu yer almış ve onay veren kişiler veri toplama araçlarının yer aldığı bölümlere geçebilmişlerdir. Araştırmadan çekilmek isteyen katılımcıların sayfayı onaylamadan (gönder seçeneğine basmadan) çıkış yaparak ayrılacakları ilk sayfada belirtilmiştir. Bu çalışma gerçekleştirilebilmesi için Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 28.12.2023 tarihli 47/78 sayılı Etik Kurul Kararı alınmıştır.

Ebeveyn Okuma İnanç Ölçeği: DeBaryshe ve Binder (1994) tarafından geliştirilen bu ölçme aracının Türkçe uyarlaması Şimşek-Çetin ve diğerleri (2014) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ebeveynlerin, okul öncesi dönemindeki çocuklarına kitap okuma sürecine dair inançlarını ve bu sürecin amacına ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Ölçek yedi boyuttan (çevresel etki, alt boyutları şu şekildedir: sözel katılım, öğretimin etkililiği, olumlu etki, okuma yönergesi, bilgi kaynağı, kaynaklar) ve 42 maddeden oluşmaktadır. Yapılan çeviri, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında 2 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçek dördümlü likert tipi seçeneklerinden oluşmaktadır. 16 ters bulunmaktadır. Ölçekten en düşük 88, en yüksek 160 puan alınmaktadır. Katılımcıların 112 puana yakın olan ortalamaları yüksek değer olarak değerlendirilmektedir. Ölçeğin toplamına ilişkin güvenilirlik katsayısı .79 olduğu ortaya çıkmıştır.

Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği: Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) tarafından geliştirilen "Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme Ölçeği" (Me as a Parent: Parenting Self-Regulation Scale (MaaP)) 6 ay ile 15 yaş arası çocukları olan ebeveynlerin ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin ortaya çıkarılması amacıyla geliştirilmiştir. Türkçe

uyarlaması ve geçerlik-güvenirlik çalışması Yılmaz Bursa (2022) tarafından 0-1 yaş arası annelerle gerçekleştirilmiştir. Beşli likert tipi seçeneklerinden oluşan bu ölçek toplamda 16 madde ve öz yeterlilik, kişisel etkililik, öz yönetim ve öz yetkinlik olmak üzere dört alt boyuta sahiptir. Dört madde ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en az puan 16, en fazla 80 puandır. Ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach alfa değeri .814 olarak bulunmuştur. 2-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerle geçerlik ve güvenilirlik çalışması bu çalışmada gerçekleştirilmiştir.

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından oluşturulan formda anne-baba olma durumu, ebeveynin yaşı, sosyoekonomik düzeyi, öğrenim durumu, çocuğunun yaşı ve cinsiyeti, sahip olunan çocuk sayısı gibi bilgileri içeren sorular yer almaktadır.

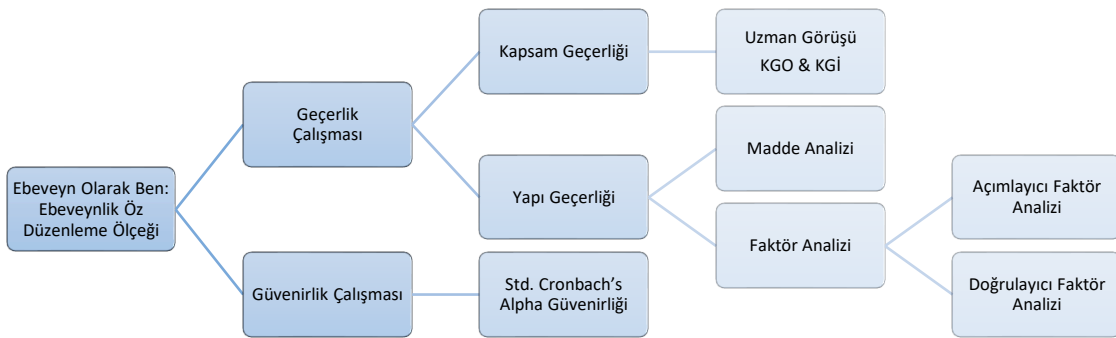
2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak verileri normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Bunun için normalite testlerinden biri olan Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Her iki ölçeğe ait puanların normal dağılım göstermediği görülmüştür (Kitap okuma inançları Stat:0,04, df: 1108, p:0,001; Öz düzenleme stat: 0,082 df: 1108, p: 0,001). Uç değerlere bakılmış ve Std. Residual min: -5,164 max: 3,043; Cook's Distance min:0,00 max:0,171 bulunmuştur. Hataların normal dağılıp dağılmadığı sonucu için histogram grafiğine bakılmış ve normal dağılmadığı görülmüştür. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda varyansların homojen dağılım göstermediği ($p<,05$) bu nedenle de verilerin analizinde non-parametrik istatistikler kullanılmıştır. Ebeveynlerin öz düzenleme ile kitap okuma inançları arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılabilmesi için Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. Değişkenlere bağlı olarak ölçekler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için ikili karşılaştırmalarda anne-baba olma durumu ve çocuğunun cinsiyeti gibi iki gruba Mann Whitney U-testi, ikiden fazla gruba sahip olan değişkenlerde ise (ebeveyn yaşı, ekonomik düzeyi, eğitim düzeyi, çocuğunun yaşı, sahip olunan çocuk sayısı) Kruskal Wallis testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2019).

Ebeveynlik öz düzenleme ölçeği 2-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlere yönelik olarak envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışması için bazı çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1.

Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenlemesi ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarına ilişkin analizler

Kapsam geçerliği için okul öncesi eğitimi ve çocuk gelişimi alanında uzman yedi öğretim üyesinden 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerine yönelik "Uygun" ve "Uygun Değil" olarak maddeleri değerlendirmeleri istenmiştir. Uzmanların değerlendirmeleri incelendiğinde ölçeğe ait 16 maddeyi de uygun gördükleri ortaya çıkmıştır. Kapsam geçerlik oranlarını $KGO = \frac{NGN2}{-1}$ formülüne göre hesaplaması yapılmış ve kapsam geçerlik oranının 1 olduğu belirlenmiştir. Yedi uzman sayısına göre Anlamlılık Düzeyinde kapsam geçerlik oranı minimum 0,99 kabul edilmektedir (Veneziano ve Hooper, 1997). Ölçekte yer alan tüm maddelerin kapsam geçerlik

oranı 0,99'un üzerinde olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda ölçeğin 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynlere yönelik uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçek geçerlilik çalışmalarından biri olan yapı geçerliliği için madde sayısının on katı alınarak örneklem büyüklüğü belirlenmeye çalışılmıştır. Ebeveyn Olarak Ben: Ebeveynlik Öz Düzenleme ölçeği için (16 madde x 10= 160 minimum) 321 ebeveyn ulaşılmıştır. Yapı geçerliliğinin belirlenmesi adına ilk olarak açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör sayısına bakılmış ve maddelerin faktörlerle olan ilişkisini belirlemek için faktör yükleri incelenmiştir. Faktör analizinde öz değeri 1 ya da daha üzerinde olanlar faktör olarak kabul edilmektedir. Bu ölçekte boyutların öz değerleri 1'in üzerinde olan 4 boyut (5,538, 1,436, 1,176, 1,006) olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçeğin orijinal halinde yer alan boyut sayısı 4'tür ve bu analiz sonucu ile örtüşmektedir. Maddelerin boyutlarla olan ilişki için faktör yüklerine bakılmıştır. Faktör yüklerinin 0,30 ve üstü olması kabul edilebilir değeridir. Ölçekte yer alan 16 maddenin faktör yüklerine bakıldığında en düşük değerin 0,467 olduğu (9.madde) görülmektedir. Bu nedenle ölçek madde sayısında herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir (Büyüköztürk, 2019).

Doğrulayıcı faktör analizi için AMOS 23 programında yararlanılmıştır. Ölçeğe ait dört boyutlu modelinin diyagramı çizilmiştir. Elde edilen uyum istatistikleri ortaya çıkarılmıştır. Ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı olan CMIN/DF= 3.010 bulunmuştur. Örneklem büyüklüğü 250 ve üzeri olan çalışmalarda CMIN/DF <5'ten küçük olması kabul edilebilir uyum olarak görülmektedir (Byrne, 2011). Karşılaştırmalı uyum indeksi CFI=0,869 sonucunun 0,80'in üstünde ve 1'e yakın olması, RMSEA= 0,079 sonucunun 0,08 veya daha küçük olması modelin veriye uyum gösterdiğini göstermektedir. AGFI=0,844 ve GFI=0,887 değerleri 0 ile 1 arasında olduğu ve 1'e yakın olması sebebiyle uyumun güçlü olduğunun kanıtıdır. Bu sonuçlar doğrultusunda Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) tarafından oluşturulmuş modellerle bu çalışmanın verilerinin uyumunun iyi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır (Klein, 2005).

Güvenirliliğini test etmek amacıyla cronbach alfa iç tutarlılık katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin cronbach alfa değeri 0,853 bulunmuştur (>,70). Ebeveyn olarak ben: ebeveynlik öz düzenleme ölçeğinin 2-6 yaş çocuğu olan ebeveynler için uygulanabilir olduğu bulunmuştur. Çalışmada elde edilen veriler istatistik paket programına aktarılarak analiz edilmiştir.

3. Bulgular

Bulgular bölümünde, araştırmının sonuçlarına ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

3.1. Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme ölçeklerinden aldıkları puanlara ilişkin betimlemeler tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2.

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

	Grup	N	Min	Max	Ort.	SS
Ebeveynlik düzenleme	Öz Anne	603	34,00	80,00	65,72	13,21
	Baba	505	18,00	80,00	64,49	8,24
	Toplam	1108	18,00	80,00	65,16	7,54
Kitap inançları	Okuma Anne	603	86,00	157,00	128,01	6,86

Baba	505	72,00	157,00	120,66	14,74
Toplam	1108	72,00	157,00	124,65	14,40

Tablo 2 incelendiğinde, kitap okuma inançları ölçeği puan ortalaması annelerin 128,01 babaların ise 120,66 olduğu görülmektedir. Ebeveynlik öz düzenleme ölçeği puan ortalaması annelerin 65,72, babaların ise 64,49'dur.

3.2. Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki Spearman Korelasyon analizi ile ortaya çıkarılmaya çalışılmış ve tablo 3'te bu analize ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 3.

Ölçeklerin toplam puanlarına ilişkin Spearman Korelasyon analizi

		Kitap Okuma İnançları
Ebeveynlik öz düzenleme	<i>r</i>	,554
	<i>p</i>	,001
	<i>N</i>	1108

Tablo 2'i incelendiğinde ebeveynlerin kitap okuma inançları ile ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkileri arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Ebeveynlerin kitap okuma inançları ile ebeveynlik öz düzenleme inançlarına ait alt boyutları arasındaki ilişkinin korelasyon analiz sonuçları tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4.

Ölçeklere ait alt boyutlarının arasındaki ilişki

		Ebeveynlik öz düzenleme							
		Öz yeterlilik		Kişisel etkililik		Öz yetkinlik		Öz yönetim	
		<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>	<i>r</i>	<i>p</i>
Kitap Okuma İnançları	Öğretimin etkililiği	,447	<,001*	,511	<,001*	,500	<,001*	,493	<,001*
	Olumlu etki	,331	<,001*	,377	<,001*	,378	<,001*	,416	<,001*
	Sözel katılım	,328	<,001*	,317	<,001*	,341	<,001*	,379	<,001*
	Okuma yönergesi	,030	,324	,059	,051	,022	,473	,076	,012*
	Bilgi kaynağı	,233	<,001*	,246	<,001*	,265	<,001*	,292	<,001*
	Kaynaklar	,257	<,001*	,424	<,001*	,331	<,001*	,357	<,001*
	Çevresel etki	,073	<,016	,284	<,001*	,123	<,001*	,158	<,001*

Tablo 4 incelendiğinde ebeveynlerin kitap okuma inançlarının alt boyutu olan okuma yönergesi ile ebeveynlik öz düzenleme alt boyutlarından olan öz yeterlilik, kişisel etkililik ve öz yetkinlik arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p > 0,05$). Bu alt boyutlar dışında tüm alt boyutlarla anlamlı düzeyde pozitif bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır ($p < 0,05$).

3.3. Ebeveynlerin kitap okuma inançlarının ve ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri puanlarının değişkenlere göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgular tablo 5-10 arasında sunulmuştur.

Tablo 5.

Ebeveyn olma ve sahip olunan çocuğun cinsiyeti durumuna göre ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

	Grup	N	Sıra Ort.	S.S.	U	p
Ebeveynlik öz düzenleme	Anne	603	575,34	,498	139690,500	,018*
	Baba	505	529,61			
	Kız Çocuğu	584	560,88	,499	149282,500	,483
	Erkek Çocuğu	524	547,39			
Kitap Okuma İnançları	Anne	603	628,00	,498	107939,000	,001*
	Baba	505	466,74			
	Kız Çocuğu	584	554,86	,499	152795,00	,968
	Erkek Çocuğu	524	554,09			

Tablo 5'e göre ebeveynlerin kitap okuma inançlarının ve ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin anne-baba olma durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır ($p < ,05$). Her iki ölçekten alınan toplam puanlara bakıldığında annelerin ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile kitap okuma inançlarının babalara göre daha yüksek olduğu gözükmemektedir. Her iki ölçekten alınan puanların ebeveynlerin sahip olduğu çocukların cinsiyetine bağlı olarak değişim göstermediği bulunmuştur ($p > ,05$).

Tablo 6.

Ebeveynlerin yaş durumuna göre kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

		N	Sıra Ort.	χ^2	SS	p
Ebeveynlik öz düzenleme	Ebeveyn Yaşı	22-29	240	587,78	19,294	7,54
		30-35	488	583,56		
		36-56	364	496,17		
Kitap Okuma İnançları	Ebeveyn Yaşı	22-29	240	579,19	29,688	14,40
		30-35	488	598,25		
		36-56	380	482,72		

Tablo 6'ya göre ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir fark vardır ($p < ,05$). Bu farkın hangi grup lehine olduğunu bulmak için Posthoc testi uygulanmıştır. Ebeveynlik öz düzenleme becerisinde 22-29 yaş aralığı, kitap okuma inançlarında 30-35 yaş aralığı lehine anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 7.

Ebeveynlerin ekonomik düzey durumuna göre kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

				N	Sıra Ort.	χ^2	SS	p
Ebeveynlik düzenleme	öz	Ekonomik Düzey	Düşük	74	513,42	2,691	7,54	,260
			Orta	756	550,36			
			Yüksek	278	576,70			
Kitap İnançları	Okuma	Ekonomik Düzey	Düşük	74	425,40	15,504	14,40	,001
			Orta	756	554,03			
			Yüksek	278	590,15			

Tablo 7'ye göre ebeveynlerin ekonomik düzey değişkeni ile ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olmadığı ($p>,05$) ancak kitap okuma inançları ile arasında anlamlı bir fark var olduğu görülmektedir ($p<,05$). Ebeveynlerin kitap okuma inançlarını etkileyen ekonomik düzeyler arasında olan bu farkın hangi grup lehine olduğunu bulmak için yapılan posthoc testi sonucuna göre yüksek ekonomik düzey grubunun lehine olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 8.

Ebeveynlerin eğitim düzeyi durumuna göre kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

				N	Sıra Ort.	χ^2	SS	p
Ebeveynlik düzenleme	öz	Eğitim Düzeyleri	İlkokul	85	474,55	21,331	1,362	,001
			Ortaokul	122	468,94			
			Lise	356	550,41			
			Önlisans	140	609,78			
			Lisans	346	579,24			
			Lisansüstü	59	595,04			
Kitap İnançları	Okuma	Eğitim Düzeyleri	İlkokul	85	342,09	122,654		,001
			Ortaokul	122	410,50			
			Lise	356	508,10			
			Önlisans	140	671,03			
			Lisans	346	630,80			
			Lisansüstü	59	714,31			

Tablo 8'e göre ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark vardır ($p<,05$). Bu farkın ebeveynlik öz düzenleme becerisinde önlisans eğitim düzeyi lehine, kitap okuma inançlarında da lisansüstü eğitim düzeyi lehine olduğu görülmektedir.

Tablo 9.

Ebeveynlerin çocuklarının yaşı durumuna göre kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

				N	Sıra Ort.	χ^2	SS	p
Ebeveynlik düzenleme öz	Çocuğun Yaşı		2 yaş	166	549,06	1,335	1,058	,721
			3 yaş	279	570,83			
			4 yaş	308	557,00			
			5 yaş	355	542,04			
Kitap İnançları	Okuma	Çocuğun Yaşı	2 yaş	166	611,56	7,036		,071
			3 yaş	279	534,46			
			4 yaş	308	557,48			
			5 yaş	355	540,99			

Tablo 9'a göre ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile çocuklarının yaşı değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır ($p>,005$).

Tablo 10.

Ebeveynlerin sahip olduğu çocuk sayısı durumuna göre kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri

				N	Sıra Ort.	χ^2	SS	p
Ebeveynlik düzenleme öz	Sahip olunan çocuk sayısı		1 çocuk	326	599,91	14,918	1,306	,005
			2 çocuk	410	549,18			
			3 çocuk	176	487,59			
			4 çocuk	48	522,61			
			5 çocuk ve üstü	148	559,14			
Kitap İnançları	Okuma	Sahip olunan çocuk sayısı	1 çocuk	326	630,07	59,436		,001
			2 çocuk	410	540,38			
			3 çocuk	176	452,68			
			4 çocuk	48	359,10			
			5 çocuk ve üstü	148	611,60			

Tablo 10'a göre ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile sahip oldukları çocuk sayısı değişkeni arasında anlamlı bir fark vardır ($p<,05$). Bu farkın ebeveynlerin öz düzenleme becerisi ile kitap okuma inançlarında tek çocuk sahibi olma düzeyi lehine olduğu görülmektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ile ebeveynlik öz düzenleme becerisinin, arasındaki ilişkinin ve değişkenlere göre farklılıkların incelendiği bu çalışmada elde edilen bulgular tartışılmış, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Kitap okuma inançları ölçeğinden en az 40 en fazla 200 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan 112 puan ve altı olan ortalamalar yüksek değer olarak kabul edilmektedir (Şimşek-Çetin ve Bay, 2019). Bu çalışmada hem annelerin hem de babaların aldıkları puanların ortalamasının üstünde olduğu ortaya çıkmaktadır. Benzer şekilde Gök ve Öztürk (2023) gerçekleştirdikleri

çalışmada da ebeveynler kitap okuma inanç puan ortalamaları 127.39 ortaya çıkmıştır. Okul öncesi dönemde çocuğu olan anne ve babaların kitap okuma konusunda olumlu duygulara sahip olduğunu söylenebilir. Ebeveynlerin kitap okuma inançlarının anne-baba olma durumuna göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Annelerin kitap okuma inançlarının babalara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Annelerin özellikle erken çocukluk dönemindeki çocuklarının temel gereksinimlerine ve gelişimlerine daha duyarlı oldukları düşünülmektedir. Çocuklarının gereksinimlerini karşılama ve gelişimlerini destekleme konusunda da motivasyonlarının daha fazla olması babalardan daha yüksek bir kitap okuma inancına sahip olma durumunu yansıtmaktadır. Ebeveynlerle yapılan bir araştırmada annelerin babalara oranla çocukları ile kitap okuma sürelerinin daha uzun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Altun, 2016). İflazoğlu-Saban ve Altinkamış (2014) ile Gündoğan (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda özellikle annelerin kitap okuma inançlarının yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ebeveynlerin kitap okuma inançlarının yüksek çıkması, çocukların yazma ve fonolojik farkındalıkları desteklemeye yönelik motivasyonları etkileyeceği için bu inancın yüksek çıkması önemli varsayılmaktadır (Cottone, 2012; Yeo vd., 2014).

Ebeveynlik öz düzenleme ölçeğinden en düşük 16 en yüksek 80 puan alınabilmektedirler. 3-5 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin toplam puanı 58 veya daha düşükse, ortalamanın altında ebeveynlik rolüne ilişkin bir öz düzenleme algısı olduğunu ifade edilmektedir. Bu çalışmada 2-6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin ortalama 65,16 puan aldıkları görülmektedir. Bu puan ortalaması baz alınarak hem annelerin hem babaların ebeveynlik öz düzenleme algılarının iyi düzeyde olduğu ifade edilebilir. Ancak ebeveynlik öz düzenleme becerileri anne ve babaların ortalamaları birbirine yakın çıkmasına rağmen annelerin ortalamaları babalara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun, yukarıda yorumlanan okuma inançlarının sonucuna benzer şekilde, annelerin çocuklarının gelişimi konusunda daha duyarlı olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) çalışmasında da annelerin ebeveynlik öz düzenleme puanları babalardan daha yüksek çıkmıştır. Avustralya’da babalarla yürütülen bir çalışmada çoğu babanın, ebeveynlik öz düzenlemenin alt boyutlarından biri olan ebeveynlik öz-yeterliğinin yüksek olduğunu, olumlu ebeveynlik stratejileri kullandığını ve bir eş tarafından desteklendiğini hissettiğini ancak annelere göre daha düşük ebeveynlik öz-yeterliliği ve ebeveynliklerinden daha düşük memnuniyet bildirdikleri görülmüştür. Ayrıca beş babadan birinin ebeveyn olduktan sonra zihinsel sağlık sorunları yaşadığını belirtmişlerdir (Wade vd., 2023).

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Ebeveyn okuma inancının, ebeveynin doğru olarak kabul ettiği bilişsel içerikle ilgili olduğu söylenmektedir (Anyikwa vd., 2023). Ebeveynlerin öz düzenleme becerilerinin bilişsel bir olgu olduğu gerçeği göz önünde tutulduğunda okuma inançlarının alt boyutlarıyla anlamlı ilişkilerin çıkması literatürle paralellik gösteren ve beklendik bir sonuçtur. Bununla birlikte inançların davranışları şekillendirdiği bilinmektedir. Öz düzenleme becerileri de duygu, düşünce ve davranışların kontrolü şeklinde tanımlanmaktadır (Bandura, 1991; Zimmerman, 1990). Bu nedenle kitap okuma inançları ile öz düzenleme becerileri arasında anlamlı ilişki çıkması sevindirici bir sonuçken alt boyutlar daha detaylı yorumlanacak olursa örneğin okuma inançlarında kaynaklar alt boyutuyla öz düzenlemenin tüm alt boyutlarının ilişkili olması Snow vd.’nin (1998) “Bilinçli ebeveynlerin, ev ortamında çok sayıda kitap ve evde günlük bir gazete gibi okuma kaynaklarından oluşan bir atmosfer yaratarak çocuklarını desteklediklerine inanmaktadır” ifadesiyle açıklanabilir. Ayrıca ebeveynlerin ekonomik düzeylerinde öz düzenleme becerilerinde anlamlı fark çıkmazken okuma inançlarında anlamlı farkın çıkmasının da alt boyutlardan kaynaklar ile doğrudan ilişki olduğu düşünülmektedir. Çünkü evde okuma kültürünü oluşturmak için yer alması gereken kaynakların edinilmesinde maddiyat önemli bir rol oynamaktadır.

Kitap okuma inancının alt boyutu olan okuma yönergesinin ebeveynlik öz düzenleme becerilerinden öz yeterlilik, kişisel etkililik ve öz yetkinlik alt boyutlarıyla ilişkili olmadığı yalnızca öz yönetimle anlamlı bir ilişkisinin olduğu görülmektedir. Öz yönetim becerileri, duyguları tanıma ve ifade etme, stres yönetimi, zaman yönetimi, hedef belirleme ve motivasyon gibi alanları kapsamaktadır (Baumeister ve Vohs, 2007; Hofmann, 2014). Okuma yönergesi kişinin kitap okuma alışkanlıklarını, motivasyonunu ve tutumunu şekillendirebilmektedir. Ayrıca bir kişinin kitap okuma alışkanlıklarını düzenleyerek daha sistemli ve etkili bir okuma pratiği geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu bilgilerden öz yönetim ve okuma yönergesi alt boyutlarının ilişkili çıkması şaşırtıcı olmamıştır. Belirtilenlerin dışında kalan tüm alt boyutlarda pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ile ebeveynlik öz düzenleme becerilerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle 22-25 yaş arası ebeveynlerin öz düzenleme becerileri ve 30-35 yaş arası ebeveynlerin kitap okuma inançları diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Bu çalışmada genel olarak yaş ilerledikçe ebeveynlik öz düzenleme becerilerinde azalma olduğu görülmektedir. 0-1 yaş bebeği olan annelerle yapılan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Yılmaz-Bursa ve Aksoy, 2023). Literatürde ebeveynlerin yaşına bağlı olarak ebeveynlik öz düzenleme becerilerindeki değişim hakkında iki farklı görüş bulunmaktadır. İlk olarak Zimmerman (2002) yaşın ilerlemesi ile zihinsel olgunluğun arttığını ve bunun da öz düzenleme algısını geliştirdiğini vurgulamaktadır. Ancak, Orhan (2007) ve Lapan vd. (2002) gibi araştırmacılar, yaşla birlikte öz düzenleme algısının doğrudan gelişmediğini, bunun yerine öğrenme yoluyla edinilerek geliştirilebileceğini savunmuşlardır. Bu çalışmada da, Orhan (2007) ve Lapan vd. (2002) bulgularına benzer olarak, yaşla birlikte öz düzenleme algısı üzerinde güçlendirici bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Ayrıca ebeveynlerin yaşı ebeveynlik öz düzenleme algısı üzerinde etki eden tek faktör olarak düşünülmemesi gerekmektedir. 30-35 yaş arası ebeveynlerin kitap okuma inançları diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olması sonucundan farklı olarak Katrancı, Gülhan ve Şimşek (2018) çalışmasında ebeveyn okuma inancı 20-24 yaş grubunda en düşük, 25-29 yaş grubunda ise en yüksek olduğunu bulmuşlardır. Ancak çalışmalarında 20-24 yaş arası ebeveyn sayısının düşük olması sebebiyle böyle bir sonuç çıktığı varsayılabilir.

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark vardır. Bu farkın ebeveynlerin öz düzenleme becerisine önlisans eğitim düzeyi lehine, kitap okuma inançlarında da lisansüstü eğitim düzeyi lehine olduğu görülmektedir. Her iki ölçekten alınan puanların ortalamaları önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinin diğer düzeylere (ilkokul, ortaokul, lise) oranla daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Yüksek öğrenim düzeyine sahip olan ebeveynlerin, çocukların eğitimine yönelik bakış açıları ve tutumlarının daha olumlu olduğu gözlemlenmektedir. Bu ebeveynler, çocukların gelişiminde sıklıkla rehberlik etme ve onların öğrenim süreçlerini desteklemek için kaliteli ortamlar ve kaynaklar sağlama gibi davranışlara daha fazla eğilim göstermektedirler (Hofslundsengen vd., 2018; Wu ve Honig, 2010). Davis Kean (2005) ebeveynlerin ekonomik ve eğitim düzeyi ile kitap okuma inançları arasında pozitif bir ilişki olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde Curenton ve Justice (2008), yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin genellikle kitap okumaya daha yatkın olduklarını ve bu durum, bu ebeveynlerin çocuklarıyla düzenli olarak kitap okuma etkinliklere katılma eğiliminde olduklarını ve çocuklarının okuma alışkanlıklarını teşvik ettiklerini öne sürmektedir.

Ebeveynlerin ekonomik düzey değişkeni ile ebeveynlik öz düzenleme becerileri arasında anlamlı bir fark olmadığı ancak kitap okuma inançları ile arasında anlamlı bir fark var olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Husain, Choo ve Singh (2011) eğitim dışında ekonomik düzeyinde ebeveynlerin kitap okuma inançlarını etkilediğini ve ekonomik düzey arttıkça inançlarının da arttığını bulmuşlardır. Türkiye’de okul öncesi dönem çocuğu olan ebeveynlerle yapılan bir çalışmada gelir düzeyi ile ev okuryazarlık ortamı arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna

ulaşmıştır (İflazoğlu-Saban ve Altınkamaş,2014). Bir kişinin içinde bulunduğu toplumda ebeveynlik hedefleri kültürler arasında farklılık gösterebilir ve kendi kültürel bağlam ve değerlerine göre çocuklarını yetiştirirken farklı hedef ve yöntemler belirleyebilirler (Tamis-LeMonda vd., 2008). Bu nedenle sadece ekonomik düzeyin tek başına ebeveynliği etkileyebileceği söylenilememektedir. Birçok bağlamsal faktör bir arada ebeveynliği ve buna bağlı olarak ebeveynlik öz düzenleme becerilerini etkilemektedir (Gonzales vd., 2011). Bu nedenle de ekonomik düzey ile ebeveynlerin öz düzenleme becerilerini arasında bir ilişki bulunamadığı varsayılmaktadır.

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile çocuklarının yaşı değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır. Hamilton, Matthews ve Crawford (2015) 6ay 15 yaş arası çocukları olan ebeveynlerle gerçekleştirdikleri çalışmada ebeveynlik öz düzenlemeden alınan puan ortalamaların çocuk yaşlarına ve cinsiyetlerine göre birbirine yakın olduğu görülmektedir. Şimşek-Çetin ve Bay (2019) okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin kitap okuma inançları ölçeğinden aldıkları puanların çocukların yaş ve cinsiyeti ile ilişkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmada da ebeveynlerin kitap okuma inançları ile ebeveynlik öz düzenleme becerilerinin sahip oldukları çocukların cinsiyetine bağlı olarak değişim göstermediği bulunmuştur. DeBaryshe ve Binder (1994), Wu ve Honig (2010) gibi araştırmacılar, ebeveynlerin kız veya erkek çocukları olmasının, okuma inançlarını değiştirmede belirlemedir. Ebeveynlerin çocuklarının cinsiyetine göre okuma konusundaki inanç ve tutumları benzerlik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

Ebeveynlerin kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileri ile sahip oldukları çocuk sayısı değişkeni arasında anlamlı bir fark vardır. Bu farkın ebeveynlerin öz düzenleme becerisi ile kitap okuma inançlarında tek çocuk sahibi olma düzeyi lehine olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Farver vd. (2006) ve Gündoğan (2018), çocuk sayısının ebeveynlerin okuma inançlarını etkilediğini ve ters bir ilişkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Az sayıda çocukla yapılan etkinliklerin ebeveynler tarafından daha rahat gerçekleştirmesi ve çocuklarına ayırdıkları zamanı birden fazla çocuğa bölmek zorunda kalmaması hem ebeveynlikte kendini yeterli hissetmesine hem de kitap okuma inançlarında olumlu hissetmesine olanak sağlamaktadır (İflazoğlu-Saban ve Altınkamaş, 2014). Froman ve Owen (1990) çocuk sayısının, ebeveynlik öz düzenlemenin alt boyutu olan öz yeterliliğini etkileyen önemli faktörlerden biri olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ebeveynlik öz düzenlemesi yüksek olan ebeveynler çocuğu ile daha fazla fiziksel temasta bulunur. Olumlu duygu paylaşımı yapar. Ancak birden fazla çocuğa sahip olan ebeveynlerde çocukları ile geçirdikleri zamanlarda değişimler olması kaçınılmazdır.

Sonuçlar, ebeveynlerin genel olarak kitap okuma inançlarının ve öz düzenleme becerilerinin birbiriyle pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Ancak, kitap okuma inançlarının alt boyutu olan okuma yönergesi ile ebeveynlik öz düzenleme alt boyutlarından olan öz yeterlilik, kişisel etkililik ve öz yetkinlik arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir. Demografik değişkenler incelendiğinde, anne ve baba arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu ve annelerin genellikle daha yüksek kitap okuma inançlarına ve öz düzenleme becerilerine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yaş ve eğitim düzeyi gibi değişkenlerin de kitap okuma inançları ve öz düzenleme becerileriyle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu görülmektedir. Diğer taraftan çocuklarının cinsiyetleri ve çocuklarının yaşlarının kitap okuma inançları ve ebeveynlik öz düzenleme becerileriyle ilişkisinin anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak ebeveynlerin ekonomik düzeylerinin ebeveynlik öz düzenleme becerileriyle anlamlı olmayan ancak kitap okuma inançlarıyla anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın, ebeveynlerin kitap okuma inançları ve öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi anlamak ve ebeveynlik üzerindeki etkilerini değerlendirmek için literatüre önemli bir katkı sunduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda birkaç öneride bulunulmuştur. Mevcut araştırma, ebeveynlerin okuma inançları ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişkiyi inceleyen nicel bir çalışmadır. Ebeveynlere ve çocuklara yönelik algıların ortaya çıkarılması, daha

derinlemesine incelenmesi, farklı bakış açıların karşılaştırılması açısından nitel çalışmalara özellikle ebeveyn öz düzenleme konusunda ihtiyaç duyulmaktadır. Ebeveynlerin kitap okuma davranışları gözlemlenerek ebeveyn öz düzenlemesi ile karşılaştırma yapılabilir. Ayrıca bu iki becerinin çocuklarının üzerinde etkileri araştırılabilir. Ebeveyn öz düzenleme becerilerini destekleyen eğitim programı uygulanarak ebeveyn-çocuk kitap okuma etkileşimi gözlemlenebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 28.12.2023 tarihli 47/78 sayılı etik izin alınmıştır.

Yapay Zeka Kullanımı Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir yapay zeka aracından faydalanmamıştır.

Kaynakça/References

- Altun, D. (2016). *A multilevel analysis of home and classroom literacy environments in relation to preschoolers' early literacy development* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
- Anyikwa, N. E., Obidike, N. D., & Chigbo-Obasi, T. U. (2023). Relationship among parental reading beliefs, home literacy practices and reading interest of children in nursery schools in anambra state. *South Eastern Journal Of Research And Sustainable Development (Sejrsd)*, *11*(1), 89-108.
- Bandura, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational behavior and human decision processes*, *50*(2), 248-287. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90022-L](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90022-L)
- Barros, L., Goes, A. R., & Pereira, A. I. (2015). Parental self-regulation, emotional regulation and temperament: Implications for intervention. *Estudos de Psicologia (Campinas)*, *32*, 295-306. <https://doi.org/10.1590/0103-166X2015000200013>
- Baumeister, R. F., & Vohs, K. D. (2007). Self-Regulation, ego depletion, and motivation. *Social and personality psychology compass*, *1*(1), 115-128. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2007.00001.x>
- Bay, D. N., & Çetin, Ö. Ş. (2019). Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin okuma inançlarının belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (50), 389-412. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.433034>
- Benasich, A. A., & Brooks-Gunn, J. (1996). Maternal attitudes and knowledge of child-rearing: Associations with family and child outcomes. *Child development*, *67*(3), 1186-1205. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1996.tb01790.x>
- Bornstein, M. H., Cote, L. R., Haynes, O. M., Hahn, C. S., & Park, Y. (2010). Parenting knowledge: Experiential and sociodemographic factors in European American mothers of young children. *Developmental Psychology*, *46*, 1677-1693. <https://doi.org/10.1037/a0020677>
- Bus, A. G., Van Ijzendoorn, M. H., & Pellegrini, A. D. (1995). Joint book reading makes for success in learning to read: A meta-analysis on intergenerational transmission of literacy. *Review of educational research*, *65*(1), 1-21. <https://doi.org/10.3102/00346543065001001>
- Büyüköztürk, Ş. (2019). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2011). *Structural equation modeling with AMOS Basic concepts, applications, and programming (Multivariate Applications Series)*, Routledge, New York.
- Chen, Y., Tu, B., Huang, C., & Huang, C. (2021). Improving parenting knowledge through caregiver education in China. *Child: Care, Health & Development*, *47*(2), 261-268. <https://doi.org/10.1111/cch.12837>
- Cottone, E. A. (2012). Preschoolers' emergent literacy skills: The mediating role of maternal reading beliefs. *Early Education & Development*, *23*(3), 351-372. <https://doi.org/10.1080/10409289.2010.527581>
- Curenton, S. M., & Justice, L. M. (2008). Children's preliteracy skills: Influence of mothers' education and beliefs about shared-reading interactions. *Early Education and Development*, *19*(2), 261-283. <https://doi.org/10.1080/10409280801963939>
- Davis-Kean, P. E. (2005). The influence of parent education and family income on child achievement: The indirect role of parental expectations and the home environment. *Journal of Family Psychology*, *19*(2), 294-304. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.19.2.294>

- DeBaryshe, B. D. (1993). Joint picture-book reading correlates of early oral language skill. *Journal of child language*, 20(2), 455-461. <https://doi.org/10.1017/S0305000900008370>
- DeBaryshe, B.D., & Binder, J.C. (1994). Development of an instrument for measuring parental beliefs about reading aloud to young children. *Perceptual & Motor Skills*, 78, 1303–1311. <https://doi.org/10.2466/pms.1994.78.3c.1303>.
- Dunst, C. J., Simkus, A., & Hamby, D. W. (2012). Relationship between age of onset and frequency of reading and infants' and toddlers' early language and literacy development. *Center for Early Literacy Learning*, 5(3), 1-10.
- Farver, J. A. M., Xu, Y., Eppes, S., & Lonigan, C. J. (2006). Home environments and young Latino children's school readiness. *Early Childhood Research Quarterly*, 21, 196-212. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2006.04.008>
- Feldman, R., Eidelman, A. I., & Rotenberg, N. (2004). Parenting stress, infant emotion regulation, maternal sensitivity, and the cognitive development of triplets: A model for parent and child influences in a unique ecology. *Child development*, 75(6), 1774-1791. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00816.x>
- Fletcher, K. L., & Reese, E. (2005). Picture book reading with young children: A conceptual framework. *Developmental review*, 25(1), 64-103. <https://doi.org/10.1016/j.dr.2004.08.009>
- Froman, R. D., & Owen, S. V. (1990). Mothers' and nurses' perceptions of infant care skills. *Research in Nursing & Health*, 13(4), 247-253. <https://doi.org/10.1002/nur.4770130407>
- Geeraerts, S. B., Endendijk, J., Deater-Deckard, K., Huijding, J., Deutz, M. H., van den Boomen, C., & Deković, M. (2021). The role of parental self-regulation and household chaos in parent-toddler interactions: A time-series study. *Journal of Family Psychology*, 35(2), 236. <https://doi.org/10.1037/fam0000814>
- Gonzales, N. A., Cox, S., Roosa, M. W., White, R. M. B., Knight, G. P., Zeiders, K. H., & Saenz, D. (2011). Economic hardship, neighborhood context, and parenting: Prospective effects on Mexican-American adolescent's mental health. *American Journal of Community Psychology*, 47, 98–113. <https://doi.org/10.1007/s10464-010-9366-1>
- Gök, S., & Öztürk, E. (2023). Başlangıç düzeyi okuyucularının okuma motivasyonu üzerinde aile okuma inançlarının etkisi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 82-106.
- Gündoğan, F. (2018). *İlkokul birinci sınıfta çocuğu olan ebeveynlerin okuma inançlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Hamilton, V. E., Matthews, J. M. ve Crawford, S. B. (2015). Development and preliminary validation of a parenting self-regulation scale: "Me as a Parent". *Journal of Child and Family Studies*, 24(10), 2853-2864. <https://doi.org/10.1007/s10826-014-0089-z>
- Heath, S.B. (1983). *Ways with words: Language, life and work in communities and classrooms*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Hofmann, S. G. (2014). Interpersonal emotion regulation model of mood and anxiety disorders. *Cognitive therapy and research*, 38, 483-492. <https://doi.org/10.1007/s10608-014-9620-1>
- Hofslundsengen, H., Gustafsson, J.E., & Hagtvet, B. E. (2018). Contributions of the home literacy environment and underlying language skills to preschool invented writing. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/00313831.2017.1420686>

- Husain, F. M., Choo, J. C. S., & Singh, M. K. M. (2011). Malaysian mothers' beliefs in developing emergent literacy through reading. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 846-855. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.313>
- İflazoglu Saban, A., Altinkamis, N. F., & Deretarla Gul, E. (2018). Investigation of parents' early literacy beliefs in the context of Turkey through the parent reading belief inventory (PRBI). *European Journal of Educational Research*, 7(4), 985-997. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.7.4.985>
- İflazoğlu-Saban, A., & Altinkamış, N. F. (2014). Okul öncesi çağda çocuğu olan ebeveynlerin okuma inançlarının incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 11(1), 317-337.
- Katrançı, M., Gülhan, M., & Sımsek, O. (2018). Examining the relationship between early literacy skills, parents' reading beliefs and home literacy environment. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 6(4), 383-398.
- Klein, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). New York: Guilford.
- Krijnen, E., Steensel, R. Van, Meeuwisse M. & Severiens S. (2021) Measuring Parental Literacy Beliefs in a Socio-Economically, Linguistically and Ethnically Diverse Sample, *Early Education and Development*, 32(4), 608-635, <https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1785227>
- Lapan, R. T., Kardash, C. A. ve Turner, S. (2002). *Empowering students to become self-regulated learners*. *ASCA Professional School Counseling*, 5(4), 257-265.
- McClelland, M., Geldhof, J., Morrison, F., Gestsdóttir, S., Cameron, C., Bowers, E., ... & Grammer, J. (2018). Self-regulation. (Eds: N. Halfon, C. B. Forrest, R. M. Lerner & E. M. Faustman) in *Handbook of life course health development*, 275-298.
- Meagher, S. M., Arnold, D. H., Doctoroff, G. L., & Baker, C. N. (2008). The relationship between maternal beliefs and behavior during shared reading. *Early Education and Development*, 19(1), 138–160. <https://doi.org/10.1080/10409280701839221>.
- Orhan, F. (2007). Applying self-regulated learning strategies in a blended learning instruction. *World Applied Sciences Journal*, 2(4), 390-398.
- Phillips, L. M., Norris, S. P., & Anderson, J. (2008). Unlocking the door: Is parents' reading to children the key to early literacy development?. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 49(2), 82. <https://doi.org/10.1037/0708-5591.49.2.82>
- Rocha, N. A. C. F., dos Santos Silva, F. P., Dos Santos, M. M., & Dusing, S. C. (2020). Impact of mother–infant interaction on development during the first year of life: A systematic review. *Journal of Child Health Care*, 24(3), 365-385. <https://doi.org/10.1177/136749351986474>
- Sabjan, A.,J. (2018). Parental Reading Beliefs and Children's Reading Performance. *Iium Journal Of Educational Studies*, 6(2), 1-16. <https://doi.org/10.31436/ijes.v6i2.191>
- Sanders, M. R. (2008). Triple P-Positive Parenting Program as a public health approach to strengthening parenting. *Journal of Family Psychology*, 22(4), 506. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.3.506>
- Sanders, M. R., & Mazzucchelli, T. G. (2013). The promotion of self-regulation through parenting interventions. *Clinical child and family psychology review*, 16, 1-17. <https://doi.org/10.1007/s10567-013-0129-z>
- Skibbe, L. E., Justice, L. M., Zucker, T. A., ve McGinty A. S. (2008). Relations Among Maternal Literacy Beliefs, Home Literacy Practices, and the Emergent Literacy Skills of Preschoolers

- with Specific Language Impairment. *Early Education and Development*, 19(1), 68-88. <https://doi.org/10.1080/10409280701839015>
- Snow, C.E., Burns, M.S., & Griffin, P. (eds.) (1998). *Preventing reading difficulties in young children*. Washington, DC: National Academy Press.
- Şahin, F., & Gürbüz, S. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.
- Şimşek-Çetin, Ö. & Bay, D. N. (2019). Okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin okuma inançlarının belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (50), 389-412. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.433034>.
- Tamis-LeMonda, C. S., Way, N., Hughes, D., Yoshikawa, H., Kalman, R. K., & Niwa, E. Y. (2008). Parents' goals for children: The dynamic coexistence of individualism and collectivism in cultures and individuals. *Social Development*, 17, 183-209. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2007.00419.x>
- Veneziano, L. & Hooper, J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.
- Wade, C.M., Matthews, J., Forbes, F. et al. Focus on Fathers: Exploring the parenting experiences of fathers using a large population-level sample. *Child Youth Care Forum* 52, 801-828 (2023). <https://doi.org/10.1007/s10566-022-09709-6>
- Weigel D.J., Martin, S., & Bennett, K. (2006) Mothers' literacy beliefs: Connections with the home literacy environment and pre-school children's literacy development. *Journal of Early Childhood Literacy* 6(2): 191-211. <https://doi.org/10.1177/1468798406066444>
- Wu, C. C., & Honig, A. S. (2010). Taiwanese mothers' beliefs about reading aloud with preschoolers: Findings from the parent reading belief inventory. *Early Child Development and Care*, 180(5), 647-669. <https://doi.org/10.1080/03004430802221449>
- Yeo, L. S., Ong, W. W., & Ng, C. M. (2014). The home literacy environment and preschool children's reading skills and interest. *Early Education and Development*, 25(6), 791-814. <https://doi.org/10.1080/10409289.2014.862147>
- Yılmaz-Bursa, G. (2022). *Duyu Temelli Eğitim Programının annelerin öz düzenlemeleri ve bebek bakım öz yeterlilikleri ile bebeklerinin gelişimine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi
- Zimmerman, B. J. (1990). Self-regulated learning and academic achievement: An overview. *Educational psychologist*, 25(1), 3-17. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2501_2
- Zimmerman, B.J. (2002). Achieving self-regulation: The trial and triumph of adolescence. In F. Pajares & T. Urdan (Eds.), *Academic Motivation of Adolescents* (pp. 1-27). Charlotte: Information Age.

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Gülhan YILMAZ BURSA
gulhanyilmaz@anadolu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Müge KUNT BAYRAMOĞLU
muge.kunt@ogu.edu.tr